

DRAAIDEUREFFECT

De verhouding tussen overheid en burger zit vol tegenstrijdigheden.

Aan de ene kant heeft de overheid 't over "zelfredzaamheid, in eigen kracht zetten, eigen verantwoordelijkheid, eigen regie, persoonlijk maatwerk". Aan de andere kant laat diezelfde overheid steeds meer regels, sancties, controle en bevoogding op de burger los die eigen verantwoordelijkheid en regie frustreren of zelfs onmogelijk maken. De overheid heeft een systematisch wantrouwen jegens de burger ontwikkeld: regelgeving en de contacten met de burger zijn op dat wantrouwen gebaseerd. De Nationale Ombudsman Alex Brenninkmeijer heeft dat ook herhaaldelijk vastgesteld.

Een typerend voorbeeld is de 'Tegenprestatie naar vermogen' door bijstandsgerechtigden. De gemeente Leeuwarden heeft deze regeling alvast ingevoerd, hoewel het wetvoorstel hierover nog door het parlement vastgesteld moet worden. De tegenprestatie is helemaal niet gericht op het vergroten van arbeidsmarktkansen. De beperkte duur en omvang van de tegenprestatie geven dat uitdrukkelijk aan. Het gaat om een verplichte 'wederdienst' aan de samenleving, in ruil voor de uitkering. Dat gebeurt door een beleidsmaatregel op te leggen die er van uit gaat dat bijstandsgerechtigden niet vrijwillig bereid zijn om taken te verrichten. Een veronderstelling die absoluut niet strookt met de werkelijkheid. Tijden zijn veranderd. Bij de grote werkloosheid begin tachtiger jaren werd bij wijze van spreken nog excuses aangeboden aan de cliënt voor het feit dat de samenleving geen kansen bood. Nu wordt van de bijstandsgerechtigde excuses geëist voor het feit dat deze een beroep op de samenleving doet voor steun. Het is wel heel cynisch dat tegelijkertijd het grootste deel van het re-integratiebudget bij gemeenten is wegbezuinigd. Met als resultaat dat juist de burgers met weinig kansen op de arbeidsmarkt geen enkele steun meer krijgen.

Uitkeringsgerechtigden worden opgejaagd naar banen die er niet zijn. Bij gebrek aan betaalde banen worden ze gedwongen geplaatst in pseudo-baantjes waarbij de uitkering wordt beschouwd als loon. We hebben er zelfs een nieuw werkwoord aan te danken: 'verlonen'. En over arbeidsmarktkansen gesproken: de gemeente Leeuwarden weet dat ze in feite een draaideureffect organiseert. Een bescheiden deel van de bijstandsgerechtigden kan een tijdje betaald aan de slag, maakt dan na het tijdelijk dienstverband plaats voor een volgende lichte en keert zelf weer terug in de uitkering. De rest moet genoegen nemen met steeds langduriger werk met behoud van uitkering.

Leeuwarden, 14 januari 2014.

Nanne de Jong,
coördinator FSU.

www.fsufriesland.nl

